

Eilandsraad Bonaire

Datum ontvangst:

12 MAY 2026

Volgnummer:

Z/26/037739-D129885

PETITIE

van de Eilandsraad van Bonaire
aan onze Minister-President

Kralendijk, 12 mei 2026

Geachte Minister-President,

De Eilandsraad van Bonaire staat voor principiële keuzes: onder meer hoeveel mensen Bonaire in 2050 op duurzame wijze kan en wil huisvesten. Die “hoofdkeuze” — met de welzijnsmaatstaf als weegcriterium — vormt de fundering van de Structuurvisie Bonaire 2050. Zij is het normatieve vertrekpunt van alles wat daarna komt: ruimte, infrastructuur, voorzieningen en financiering. Het is de kerntaak van de Eilandsraad om deze keuze te maken — en van het Rijk om die keuze serieus te nemen.

Deze vijf dossiers laten zien wat er op het spel staat.

Bonaire draagt sinds 10-10-2010 verantwoordelijkheden die in Europees Nederland zijn verdeeld over gemeenten, provincies, waterschappen en deels het Rijk — zonder vergelijkbare bestuurlijke capaciteit en financieringsarchitectuur. Vijf actuele dossiers maken dat patroon zichtbaar.

1. Afval

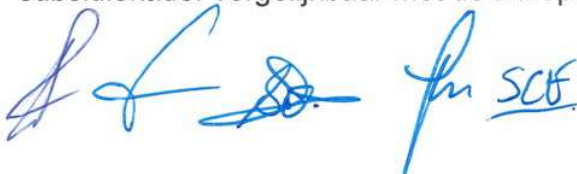
Het locatiebesluit Selibon Lagun vóór 1 juli 2026 vraagt om een structurele rijksverantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving — naar analogie van het Type IV-regime onder het Inrichtingen- en Activiteitenbesluit BES. De Eilandsraad onderschrijft en steunt deze lijn.

2. Onderwijshuisvesting

Rond de dertig leerplichtige kinderen zitten thuis. Een leeg en vervallen schoolgebouw staat naast Kolegio San Bernardo. Het Openbaar Lichaam draagt deze gemeentelijke taak, mag geen leningen aangaan en is afhankelijk van incidenteel OCW-budget zonder demografische koppeling. De Kamervragen van Dijk en Rooderkerk (D66, maart 2026) zijn nog onbeantwoord.

3. Voedselzekerheid en landbouw

LVV draait op het voedselzekerheidsprogramma van BZK van circa €750.000 per jaar. Voor klimaatadaptatie en het terugdringen van voedselafhankelijkheid is dat ontoereikend. Boeren in Caribisch Nederland hebben geen toegang tot een subsidiekader vergelijkbaar met de Europese landbouwsteun.

InvestNL is op de eilanden afwezig — een geïntegreerde benadering vanuit LNV, EZK en BZK is noodzakelijk.

4. Woningnood

De woningnood op Bonaire is groot en neemt verder toe door de snelle groei van het aantal inwoners (van 15.000 naar 27.000 inwoners sinds 2010), toerisme en immigratie. Veel mensen staan op de wachtlijst voor een sociale huurwoning. Een nog grotere groep wil zelf bouwen, maar geschikte bouwkvavels in woonomgevingen zijn nauwelijks beschikbaar. Huizenprijzen zijn tussen 2011 en 2024 bijna verdubbeld.

De Woningwet BES (ministerraad februari 2026, advies Raad van State april 2026) regelt achterborg via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor de sociale huursector — een belangrijk begin. Wat blijft ontbreken, is een rijkskader voor woningbouwinfrastructuur (ontsluiting, nutsvoorzieningen en bouw- en woonrijp maken): een eilandelijke taak waarvoor het OLB geen financieringscapaciteit heeft. Dit raakt direct aan de Structuurvisie 2050 en het daarin voorziene Fonds Ruimtelijke Ontwikkeling Bonaire.

5. Structuurvisie 2050

De Structuurvisie 2050 vormt het kader waarin alle ruimtelijke en financiële vraagstukken samenkomen. De uitvoerbaarheid hangt af van financiering die zonder rijksbetrokkenheid niet sluitend is: een Fonds Ruimtelijke Ontwikkeling Bonaire, structurele bekostiging en een opt-in op rijksinstrumentarium dat nu niet openstaat voor Caribisch Nederland — comply or explain: toepassen of motiveren waarom niet.

Onafhankelijke advisering wijst eensluidend in dezelfde richting: de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen (*Focused Growth*, 2024), de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (*Samen naar beter*, juni 2025) en de Nationale ombudsman (10 februari 2026, kenmerk 2026/008).

De Eilandsraad verzoekt het kabinet:

1. Erkenning op stelselniveau en kabinetsregie op de wijze van bekostiging

De Eilandsraad ondersteunt de Type IV-lijn die het ministerie van I&W rond Selibon voorbereidt. Wij verzoeken de minister-president persoonlijk regie te voeren op de doortrekking van deze stelselherziening — zowel naar de wijze van bekostiging (structurele bekostiging in plaats van incidentele uitkeringen) als naar de andere dossiers waarin hetzelfde patroon zichtbaar is, in het bijzonder onderwijshuisvesting, voedselzekerheid en landbouw, woningnood en de uitvoeringscondities van de Structuurvisie 2050. Het Rli-advies *Samen naar beter* wijst hierbij de richting.

2. Inzet van het Economisch Groeiplatform Carib en de Nationale Investeringsinstelling op de structurele opgaven van Caribisch Nederland

Het Economisch Groeiplatform Carib is vastgelegd in het regeerakkoord. De openstelling van de Nationale Investeringsinstelling voor Caribisch Nederland (beleidsbrief Koninkrijksrelaties, 24 april 2026) komt daar bovenop.

De Eilandsraad pleit voor een gerichte inrichting: van project naar programma, met infrastructuur als randvoorwaarde voor — en niet als bijproduct van — economische ontwikkeling, en met eilandelijke regie op de inhoud. Afval, onderwijs, landbouw en woningbouw zijn geen sectoren náást de economie, maar randvoorwaarden waarop duurzame economische ontwikkeling rust.

Wij verzoeken het kabinet beide instrumenten zodanig in te zetten dat zij de structurele opgaven die in deze petitie worden genoemd — afval, onderwijshuisvesting, voedselzekerheid en landbouw, woningnood en de uitvoeringscondities van de Structuurvisie 2050 — daadwerkelijk ondersteunen.

Wat de Eilandsraad zelf doet

De Eilandsraad rondt de Structuurvisie Bonaire 2050 dit jaar af, met een gedegen consultatie in alle woonkernen en in Rincon, en met een expliciete hoofdkeuze. Wij stellen het kader vast.

Vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid werken Rijk en eiland samen aan één gezamenlijk doel: een beter voorzieningenniveau voor onze bevolking.

Daarbij past helderheid in de rolverdeling: rijksinstrumentarium volgt waar dat passend is, en het eiland geeft richting aan zijn eigen ruimtelijke én economische toekomst — via de democratisch gekozen Eilandsraad. Wat Bonaire duurzaam kan huisvesten en welke economische ontwikkeling Bonaire wenst, bepalen wij zelf. Wij toetsen plannen aan de welzijnsmaatstaf: dragen zij bij aan een beter leven voor onze bevolking?

Motie Klimaatzaak

Daarnaast en concluderend brengt de Eilandsraad onder uw aandacht dat op 21 april jongstleden unaniem een motie is aangenomen over het door de Staat ingestelde hoger beroep in de Klimaatzaak Bonaire.

Wij verzoeken u kennis te nemen van de inhoud en strekking van deze motie, die als bijlage bij deze petitie is gevoegd.

Met gevoelens van hoogachting,

Namens de fracties van de Eilandsraad van Bonaire,

B.R. Dirksz
S. B. Chinino - Felida.

Eilandsraad Bonaire

Datum ontvangst:

21 APR 2026

Volgnummer:

z/26/036884-D128693

21/4/2026

unaniem
aanvaard

MOTIE

Klimaatzaak Bonaire — hoger beroep Staat der Nederlanden

Eilandsraad van Bonaire

Vergadering: 21 april 2026

De Eilandsraad van Bonaire,

Gehoord hebbende de beraadslaging over het besluit van het Kabinet-Jetten om hoger beroep in te stellen tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van januari 2026 in de klimaatzaak Greenpeace c.s. / Staat der Nederlanden;

Overwegende dat:

- de rechtbank op 16 januari 2026 heeft geoordeeld dat de Nederlandse Staat onvoldoende doet om de inwoners van Bonaire te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering;
- de rechtbank tevens heeft vastgesteld dat inwoners van Bonaire worden achtergesteld ten opzichte van inwoners van het Europese deel van Nederland en dat dit een schending vormt van het gelijkheidsbeginsel;
- de uitspraak voor de gemeenschap van Bonaire een historische erkenning vormt van een realiteit die haar bewoners al jaren dagelijks ervaren: het achteruitgaan van het koraal, de aantasting van de visserij en het duiktoerisme, de toenemende hittestress, heviger regenbuien die woonwijken onder water zetten en de dreigende erosie van cultureel erfgoed in kustgebieden;
- het kabinet desondanks heeft besloten hoger beroep in te stellen én schorsing van de uitvoeringsplicht te verzoeken, waarmee de Staat de actieve implementatie van het vonnis tracht te vertragen;
- dit besluit door de gemeenschap van Bonaire — inclusief de directe eisers in de procedure — als een klap in het gezicht wordt ervaren;
- Bonaire als openbaar lichaam binnen het Nederlandse staatsbestel recht heeft op dezelfde bescherming en zorg als iedere andere gemeente binnen Nederland;
- klimaatverandering voor Bonaire geen abstract beleidsvraagstuk is, maar een existentiële bedreiging vormt voor de leefbaarheid, de economie, de natuur en de culturele identiteit van het eiland;

Spreekt uit dat:

- de Eilandsraad diepe teleurstelling uitspreekt over het besluit van het kabinet om hoger beroep in te stellen en daarmee de bescherming van de Bonairiaanse gemeenschap verder te vertragen;
- de Eilandsraad het ten zeerste betreurt dat de Staat, in weerwil van een duidelijke rechterlijke uitspraak, juridische procedures boven de belangen van zijn eigen burgers stelt;
- de Eilandsraad de suggestie verwerpt dat het hoger beroep slechts juridische verduidelijking beoogt, nu het kabinet tevens schorsing van de uitvoeringsplicht van mitigerende maatregelen en doelstellingen vordert en daarmee feitelijk de bescherming van Bonaire op de lange baan schuift;
- de inwoners van Bonaire recht hebben op gelijke bescherming, gelijke behandeling en een concrete en onverwijlde uitvoering van het rechterlijk oordeel;

Roept het Bestuurscollege op om:

- een formeel standpunt in te nemen ten aanzien van de uitspraak in de klimaatzaak Bonaire en het voornemen van de Staat om hoger beroep in te stellen, en zich daarbij te laten leiden door het door de Eilandsraad ingenomen standpunt;
- bij de betrokken bewindspersonen expliciet kenbaar te maken dat het besluit tot het instellen van hoger beroep wordt ervaren als een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, alsmede van de zorgplicht jegens de Bonairiaanse gemeenschap;
- bij de betrokken bewindspersonen na te gaan welke gevolgen het ingestelde hoger beroep heeft voor de nog uit te werken adaptatieplannen voor Bonaire, en daarbij tevens duidelijkheid te verkrijgen over de wijze en het moment waarop Bonaire betrokken wordt bij de totstandkoming en uitwerking van deze plannen;
- in overleg met Greenpeace Nederland en de eisers te bezien op welke wijze het Openbaar Lichaam Bonaire de juridische procedure kan ondersteunen of zich daarin kan voegen;
- de Eilandsraad uiterlijk binnen drie maanden te informeren over de ondernomen stappen;

En gaat over tot de orde van de dag.

The image shows several handwritten signatures in blue ink. The most legible ones include 'S.B. chinns-Felida' and 'P. J. Keover'. There are also some illegible signatures and a large, stylized signature at the top right.